

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, 2011. évi június hó 1. napján tartott nyilvános ülésen meghozta, 2011. június hó 8. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A csalás büntette miatt vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2011. évi február hó 7. napján kihirdetett 7.Bf.928/2010/15. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett I. r. vádlott vonatkozásában megváltoztatja a következők szerint.

I. r. vádlott bűnös magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276. §), ezért őt megrovásban részesíti.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A fellebbezési eljárásban 7.500 (hétezer-ötszáz) Ft, a vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s :

A Mezőkövesdi Városi Bíróság 2010. április 12. napján kihirdetett B.144/2009/22. számú ítéletében I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki csalás büntetéseben (Btk. 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont), valamint magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276. §), és ezért őt halmazati büntetésként végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett 10 hónap börtönbüntetésre ítélte, valamint rendelkezett az ügyben felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Ezt követően a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság az I. r. vádlottnak a felmentés érdekében bejelentett fellebbezése folytán járt el. Az elsőfokú bíróság ítéletét az ügyész tudomásul vette, azonban a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség átiratában indítványozta, hogy a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság akként változtassa meg az ítéletet, hogy I. r. vádlott magánokirat-hamisítás vétségében való bűnössége kimondására vonatkozó ítéleti rendelkezést helyezze hatályon kívül és az eljárást elévülés okából szüntesse meg.

Ezt követően a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2011. február 7. napján meghozott 7.Bf.928/2010/15. számú ítéletében a Mezőkövesdi Városi Bíróság ítéletét I. r. vádlottra megváltoztatta és őt az ellene csalás büntette miatt emelt vád alól felmentette, valamint a magánokirat-hamisítás vétsége tekintetében az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és

I. r. vádlottal szemben a magánokirat-hamisítás vétsége miatt indult eljárást megszüntette, egyben úgy rendelkezett, hogy I. r. vádlott vonatkozásában felmerült bűnügyi költséget az állam viseli. A határozat indokolásában a megyei bíróság kifejtette, hogy a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség átirata helytálló a magánokirat-hamisítás vétsége tekintetében. A hamis munkáltatói igazolás benyújtásával a lízing szerződés megkötése, illetőleg a hamis magánokirat felhasználása megtörtént, így a bűncselekmény is megvalósult. A Btk. 276. §-a a magánokirat-hamisítást vétségként 1 évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel rendeli büntetni. A Btk. 33. § (1) bekezdés b) pontja szerint a büntethetőség azonban elévül a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább 3 év elteltével. A hamis munkáltatói igazolás felhasználására 2007. február 12. napján került sor, az ügyész pedig csak 2010. április hó 12. napján terjesztette ki a vádat a magánokirat-hamisítás vétségére. Az elévülés határidejének kezdő napja a Be. 34. § a) pontja szerint befejezett bűncselekmény esetén az a nap (2007. február 12.), amikor a törvényi tényállás megvalósul. E dátumokból azonban megállapítható, hogy az időpontok között több mint három év eltelt. Az elévülést a Be. 35. §-ában írt cselekmények nem szakították félbe, illetve nem függesztették fel, ezért I. r. vádlottal szemben a Btk. 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítás vétsége tekintetében az elsőfokú ítéletet a Be. 373. § (1) bekezdés I/a. pontja alapján hatályon kívül helyezte és az eljárást a Btk. 32. § b) pontjában foglalt okból figyelemmel a Be. 6. § (3) bekezdés c) pontjára is megszüntette.

A megyei bíróság ítélete ellen az ügyész jelentett be fellebbezést I. r. vádlott terhére bűnösség megállapítása és büntetés kiszabás végett.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.150/2011/2-I. számú átiratában a bejelentett ügyészi fellebbezést módosítással tartotta fenn. A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint mind az első, mind a másodfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott, az irányadó harmadfokú eljárásban is. A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint helyes a másodfokú bíróság döntése abban, hogy a vagyon elleni bűncselekmény körében felmentő rendelkezést hozott, így az e tekintetben bejelentett ügyészi fellebbezést már nem tartotta fenn. Helytállóan érvelt álláspontja szerint a megyei bíróság, amikor a vádlott terhére a sikkasztás büntetést sem állapította meg. E körben pusztán a jogi indokolást indítványozta pontosítani azzal, hogy a bérbeadás jelen ügyben haszonbérlet és nem haszonkölcsön volt, az utóbbi ugyanis ingyenes jogügylet. Tévedett a fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint a másodfokú bíróság, amikor a magánokirat-hamisítás miatt a vádlottal szemben az eljárást elévülés okából megszüntette. Erre álláspontja szerint a vádkiterjesztés téves jogértelmezése miatt került sor. A Be. 2. § (1) bekezdése alapján a bíróság az ítékezés során törvényes vád alapján jár el. A Be. 2. § (2) bekezdése szerint törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett beadványában meghatározott személy, pontosan körül írt büntető törvénykönyvbe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi. A törvényes vád minimális tartalmi követelménye (Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégium 1/2007. számú véleménye, Debreceni Ítéltábla Bf.II.585/2006/3. számú határozat), hogy meghatározott személy ellen irányul, pontosan körül írt cselekményt tartalmaz, ami azt jelenti, hogy a vádban ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a vád szerinti minősítésben megjelölt bűncselekmény törvényi tényállási elemeit kimerítő tényeket. Ez alatt kell érteni az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét és idejét is. Ez egy olyan

történeti eseményt kell, hogy tartalmazzon, amely kronológiájában is érthető, azaz van kezdete és befejezése. Tartalmaznia kell a cselekmény büntető törvénykönyv szerinti minősítését, ezen túl pedig a bírósági eljárás kezdeményezésére irányuló határozott akaratot, azaz a vádolást. A vád kereteit tehát azok a tények határozzák meg, amelyeket az ügyész a vádiratban, mint megtörtént eseményeket előad. Ezen feltételeknek a Mezőkövesdi Városi Ügyészség B.561/2008/11. számú vádirata, a magánokirat-hamisítás vétségét vizsgálva is megfelel. A vádirat 3. oldalának utolsó előtti bekezdése ugyanis azt tartalmazza, hogy „I. r. vádlott neve gyanúsított Kft-nél a fenti gépjármű finanszírozására még 2007. február 12-én finanszírozási kérelmet nyújtott be a Zrt-hez, mely finanszírozási kérelemben - jogtalan haszonszerzés végett, tévedésbe ejtve a Zrt-t - valótlanul, munkahelyeként aKft-t, beosztásaként gépkocsivezető, továbbá havi nettó jövedelemként 170 000 forintot jelölt meg.” Bár a vádirat a cselekmény minősítését nem tartalmazza, azonban a vádirati minősítés a bíróságot nem köti. A kialakult bírói gyakorlat szerint nem tekinthető a vádemelés mellőzésének sem, ha a vádiratban leírt tényállás egy részét az ügyész nem minősíti. Amennyiben tehát a vádiratban megfogalmazott történeti eseményekkel összefüggésben nincs arra vonatkozó kifejezett utalás, hogy valamely cselekmény büntetőjogi értékelését az ügyész nem kívánja, úgy az a vád tárgyát képezi (BH.2006.281.). Mindezek alapján a magánokirat-hamisítás tekintetében vádkiterjesztés nem történt, mert ez utóbbiról akkor van szó, ha a bizonyítási eljárás eredményeképp az ügyész olyan más bűncselekmény miatt is kéri a vádlott bűnösségének a megállapítását, mint amely miatt vádat nem emelt. Jelen ügyben a vádlott ellen az elévülési időn belül benyújtott vádirat a magánokirat-hamisítással kapcsolatos tényeket tartalmazza. Megjegyezte az átirat azt is, hogy a vádlottat a nyomozás során erre a körülményre is kihallgatták 2009. február 25. napján. A Btk. 35. § (1) bekezdése szerint a büntethetőség elévülését félbeszakítja a büntetőügyekben eljáró hatóságnak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárási cselekménye. A félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik. A vádirat pedig a büntetőeljárás előbbre vitelét szolgáló, az elévülést félbeszakító intézkedés. Minderre tekintettel a vádlott által elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége nem évült el.

Az ügyben megtartott nyilvános ülésen a védő a másodfokú ítélet helybenhagyását kérte, míg az ügyész az átiratában foglaltakat fenntartva a magánokirat-hamisítás vétségében történő bűnösség kimondást és rövid próbára bocsátást indítványozott intézkedésként.

A Debreceni Ítéltábla a másodfellebbezést a Be. 393. §-ának (2) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

A Be. 386. § (1) bekezdése értelmében harmadfokú eljárásnak helye van akkor, ha a másodfokú bíróság ügydöntő határozatának eltérő rendelkezése a büntető anyagi jog szabályát sérti. Ez a feltétel természetesen nem a másodfellebbezés joghatályosságának, hanem az érdemi elbírálásának, alaposságának a kérdése, illetve feltétele. A Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja alapján a másodfokú bírósági ítélet ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz, ha a másodfokú bíróság a büntetőjog szabályainak megsértésével az első fokon elítélt vádlottat felmentette, vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette. Figyelemmel ezen feltétel bekövetkezésére, az ügyészi fellebbezés joghatályosnak tekinthető. A Be. 387. § (2) bekezdése a felülbírálat terjedelme körében

rögzíti, hogy ha a másodfokú bíróság ítélete több bűncselekményről rendelkezett, a fellebbezés folytán a harmadfokú bíróság az ítélet minden rendelkezését felülbírálja, kivéve a másodfokú bíróság által az elsőfokú bíróság ítéletének felmentő vagy eljárást megszüntető rendelkezését helybenhagyó részét.

A Debreceni Ítéltábla az ügyész fellebbezését részben alaposnak találta. A harmadfokon eljáró Debreceni Ítéltábla a Be. 387. § alapján felülbírált a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első és másodfokú bírósági eljárást. A revízió elvének szem előtt tartásával ellenőrizte, hogy az első- és másodfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat és vizsgálta a másodfokú ítélet megalapozottságát is. Megállapította, hogy az első- és másodfokú bírósági eljárásban nem észlelt a Be. 373. § (1) bekezdésének II. pontjában felsorolt úgynevezett abszolút eljárási szabálysértést, amely a bíróságok ítéleteinek hatályon kívül helyezését indokolná. Teljes körű felülbírálat keretében vizsgálta, hogy megvalósult-e bármely egyéb eljárási szabálysértés, azonban ilyet sem észlelt. Megállapította továbbá, hogy az elsőfokú bíróság által rögzített és a másodfokú bíróság ítéletének alapjául is elfogadott tényállás alapvetően megalapozott, és mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében foglalt fogyatékoságoktól. Valójában sem az ügyész, sem a védő az ítélet tényállásának megalapozottságát nem támadta.

Az eljárásban feltárt és a tényállás megállapításának alapjául elfogadott bizonyítékok értékeléséről a bíróságok részletesen számot adtak. Mérlegelésük logikai hibában nem szenved, ezért a Debreceni Ítéltábla az első- és másodfokú bíróság ítéletét az abban rögzített tényállás alapján bírálta felül.

Az ítéltábla a csalás büntette tekintetében mindenben osztja a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság ítéletének kifogástalan indokolását, és helyes a sikkasztással kapcsolatos jogi okfejtés is. Helyes azonban a fellebbezési főügyészség átiratának azon észrevétele, hogy a jogi indokolás az ítélet 8. oldal 2. bekezdésében annyiban pontosításra szorul, hogy jelen ügyben a bérbeadás haszonbérlet és nem haszonkölcsön volt, a haszonkölcsön ugyanis egy ingyenes jogügyletet takar.

Tévedett azonban a megyei bíróság a magánokirat-hamisítás vétségével kapcsolatos eljárást megszüntető rendelkezés meghozatalakor.

Szükséges előre bocsátani, hogy a magánokirat-hamisítás vétségével kapcsolatosan esetlegesen bekövetkezett elévülés vizsgálata előtt azt szükséges eldönteni, hogy magánokirat-hamisítás vétsége tekintetében volt-e törvényes vád vádlottal szemben. Törvényes vád hiánya esetén ugyanis nincs helye a büntetőjogi felelősség, így az elévülés kérdésének vizsgálatára sem, akként, az elévülés bekövetkezte esetén sincs további lehetőség büntetőjogi kérdések tisztázására. Mindkettő abszolút akadály, amely az eljárás minden szakaszában vizsgálandó, eljárásjogi következménye pedig a megszüntetés. A törvényes vád fogalma, illetve hiányának következménye tisztán eljárásjogi, míg az elévülés fogalma, bekövetkeztének feltételei, konzekvenciája, anyagi jogi és csupán ennek mikénti érvényesítése eljárásjogi kérdés. Valójában mindkettő a büntető anyagi jog szabályának a megsértése, a különbségtétel oka, hogy az előbbi következményeként

büntethetőséget megszüntető ok ellenére születik ügydöntő határozat, utóbbi esetében pedig ilyen ok hiányában nem folytatták le az eljárást.

Mindezek előre bocsátása után a Debreceni Ítéltábla elsődlegesen a magánokirat-hamisítás vétségével kapcsolatos vád törvényességének kérdését vizsgálta. A Mezőkövesdi Városi Ügyészség B.561/2008/11. számú vádiratának alaki legitimációja kétségtelen, tartalma pedig mindenben eleget tesz az alanyi és tárgyi meghatározottság és konkretizáltság törvényi követelményének. A tényállás személyre szólóan tartalmazza a felrótt bűncselekmény, a Btk. 318. §-ában rögzített csalás büntette mellett a Btk. 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítás törvényi tényállási elemei vonatkozásában a terhelt magatartását, annak idejét, miben létét, tárgyát, eszközét, az okirat felhasználásának időpontját. Ez annak ellenére megállapítható, hogy a magánokirat-hamisítás vétségével vádlott sem a nyomozó hatóság nem gyanúsította meg, így ezzel a bűncselekménnyel kapcsolatban vele szemben a nyomozás sem lett elrendelve. A Be. 2. § (1) bekezdés alapján a bíróság az ítélezés során törvényes vád alapján jár el. A Be. 2. § (2) bekezdése szerint törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett beadványában meghatározott személy pontosan körül írt Büntető Törvénybe ütköző cselekménye miatt bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi. A törvényes vád minimális tartalmi követelménye, hogy meghatározott személy ellen irányul, pontosan körülírt cselekményt tartalmaz, ami azt jelenti, hogy a vádban ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a vád szerinti minősítésben megjelölt bűncselekmény törvényi tényállási elemeit kimerítő tényeket, így az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét és idejét. Ez egy olyan történeti eseményt kell, hogy tartalmazzon, amely kronológiájában is érthető, azaz van kezdete és befejezése. Tartalmaznia kell a cselekmény büntető törvény szerinti minősítését, ezen túl pedig a kezdeményezésére irányuló határozott akaratot, azaz a vádolást (1/2007. számú Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumi vélemény). Helyesen mutatott rá a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség arra, hogy a vádirat a 3. oldal utolsó előtti bekezdésében tartalmazza, hogy „I. r. vádlott gyanúsított a Kft-nél a fenti gépjármű finanszírozására még 2007. február 12-én finanszírozási kérelmet nyújtott be a Zrt-hez, mely finanszírozási kérelemben - jogtalan haszonszerzés végett, tévedésbe ejtve a Zrt-t - valótlanul, munkahelyeként a Kft-t, beosztásaként gépkocsivezető, továbbá havi nettó jövedelemként 170 000 forintot jelölt meg”. Arra is helyesen mutatott rá a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség, hogy bár a vádirat e cselekményrész minősítését nem tartalmazza, azonban a vádirati minősítés a bíróság nem köti. Nem tekinthető a vádemelés mellőzésének sem, ha a vádiratban leírt tényállás egy részét az ügyész nem minősíti. Jelen ügyben sem lett volna akadálya annak, hogy a bíróság a vádló álláspontjától eltérően úgy ítélje meg, hogy a csalás elkövetése részeként megvalósult tévedésbe ejtés nem kizárólag a csalás tényállása keretein belül minősíthető, hanem a csalás büntetével alaki halmazatban a tévedésbe ejtés részeként a valótlan tartalmú magánokirat felhasználása magánokirat-hamisítás vétségeként is minősüljön.

Az 1978. évi IV. törvény (Btk.) 276. §-ában meghatározott magánokirat-hamisítás vétsége 1 évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel volt büntetendő az elkövetés időpontjában hatályos Büntető Törvénykönyv szerint. A büntethetőség elévüléséről a Btk. 32. § b) pontja, továbbá a 33-35. §-ai tartalmaznak rendelkezéseket. A büntethetőség elévül olyan büntett esetén, amely életfogytig tartó

szabadságvesztéssel is büntethető, elévülése 20 év, egyéb bűncselekmény esetén pedig a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább 3 év elteltével (Btk. 33. § (1) bekezdés a) és b) pontja). Az elévülés határidejének kezdő napját a Btk. 34. §-a szerint kell számítani, amely befejezett bűncselekmény esetén az a nap, amikor a törvényi tényállás megvalósul. Jelen ügyben ez az időpont a valótlan tartalmú magánokirat felhasználásának napja, azaz 2007. február 12. volt.

A Btk. 35. § (1) bekezdése alapján az elévülést félbeszakítja a büntetőügyekben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen, a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárási cselekménye. A félbeszakítás napján az elévülés ismét elkezdődik. Büntetőeljárás az olyan cselekmény, amely a büntetőeljárásról szóló törvényben kifejezetten szabályozott, illetve elvégzésére a Be. szabályai adnak felhatalmazást, teljesítése a büntetőeljárás érdekében áll. A büntetőügyben eljáró hatóság lehet a nyomozó hatóság, az ügyész vagy a bíróság is. Ehhez képest a büntetőügyben eljáró hatóság általi büntetőeljárási cselekmény, egyrészt az, amelynek megtételéhez már önmagában - tartalmától függetlenül - joghatás fűz a büntetőeljárásról szóló törvény (nyomozás elrendelése, vádemelés, ítélet meghozatala stb.), másrészt olyan cselekmény, amely valamely konkrét reál cselekmény foganatosítása (házkutatás, lefoglalás, elfogató parancs, elfogás, idézés, kiadatás, stb.). (Legfelsőbb Bíróság Bfv.III.1.002/2009/16.) A büntethetőség elévülését félbeszakító eljárási cselekmény pedig az, amelynek

- foganatosítója olyan büntetőügyekben eljáró hatóság, amely éppen az adott büntetőügyben ekként eljár (alanyi követelmény, BH.1998/162.II.);
- ténybeli alapja azonos az elévülés kérdésének vizsgálatakor eljárás tárgyát képező cselekmény ténybeli alapjával, tehát azonos ténybeli alapú bűncselekmény miatt és nem más, olyan eljárásban foganatosították, amelynek az nem tárgya (tényazonosság követelménye BJD.3640., 4696., 7884., BH.2007/363.I.);
- tartalma az elkövető ellen irányul, tehát nem csupán vele kapcsolatos (irányultság követelménye BJD.4696., 7884., BH.1998/162.II., 2007/363.I.);
- jelentősége érdemi, tehát az eljárás előbbre vitelére alkalmas, nem kizárólag az elévülés félbeszakítását célozza, nem csupán adminisztratív, illetve korábbi megismétlésében kimerülő (érdemiség követelménye BJD.206., 2486., 2493., 4696., 5692., 5693., 7087., 7884., BH.1996/567.I., 1998/162.II., 2003/99.II., 2005/163., 2007/363.I.);

Jelen ügyben az Kft. ügyvezetője a Zrt. nevében tett feljelentést 2008. június 9. napján vádlott ellen sikkasztás büntette miatt, majd 2008. június 10. napján lett vádlott szemben nyomozás elrendelve a Mezőkövesdi Rendőrkapitányság által. A Be. 170. § (2) bekezdése értelmében a nyomozás elrendelése kétség kívül büntetőeljárási cselekmény, a büntetőeljárás megindítása ekként értelemszerűen annak előbbre vitelét szolgálja.

Megállapítható, hogy a nyomozás elrendelése a bejelentés, illetve a feljelentés tárgyában történt, ami egyáltalán nem kapcsolódott a vádiratban később leírt valótlan tartalmú magánokirat felhasználásához. Ehhez képest jelen ügyben a nyomozás elrendelése a magánokirat-hamisítás vétségével kapcsolatban az elévülést még nem szakította meg, és nem szakították meg a nyomozás későbbi meghosszabbítását szolgáló határozatok sem.

A büntetőeljárásban I. r. terhelt az ügyben négy alkalommal lett gyanúsítottként kihallgatva. Első alkalommal 2008. augusztus hó 22. napján jelentős értékre elkövetett sikkasztás büntettének megalapozott gyanúja miatt, második alkalommal 2008. november 18. napján a gyanúsítás szövegének változatlanul hagyása mellett ugyanazon tényállás alapján a Btk. 330. §-ába ütköző és aszerint büntetendő hitelsértés vétségének megalapozott gyanúja miatt. Harmadik alkalommal, 2009. január 16. napján a gyanúsítás közlését annyiban módosította a nyomozó hatóság, hogy vádlott azzal a magatartásával, hogy „a Zrt-vel kötött számú szerződés alapján megvásárolt egy frsz-ú típusú gépjárművet, amelynek bruttó vételára a lízing céggel kötött szerződéskor 1 950 000 forint volt. Ön a szerződést követően fizetési kötelezettségének nem tett eleget, a törlesztő részleteket nem fizette, fizetési késedelembe esett. A fizetési mulasztás miatt a Zrt, a szerződést 2007. június 11-én írásban felmondta, és egyben felszólította Önt (vádlott) a gépjármű finanszírozó részére történő haladéktalan átadására, de erre nem került sor. Az eddig beszerzett adatok alapján ön a gépjárművel sajátjaként rendelkezett, azt kölcsön adta újlétai lakosnak, aki azt ezidáig nem szolgáltatva vissza, a gépjármű ismeretlen helyen van. Cselekményével a Zrt sérelmére 1 950 000 forint kárt okozott.” Ennek megfelelően a nyomozó hatóság vádlott 2009. január hó 16. napján a Btk. 317. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő és büntetendő sikkasztás büntettének elkövetésével gyanúsította. Végül 2009. február hó 25. napján került sor vádlott gyanúsítottkénti kihallgatására, amelyen a terhére rótt bűncselekmény elkövetésére vonatkozóan tett érdemi vallomást.

Szükséges arra rámutatni, hogy a következetes jogértelmezés szerint az elévülést a nyomozó hatóság, az ügyész, és a bíróság olyan - az ügy előbbre vitelét célzó érdemi - büntetőeljárási cselekményei szakítják félbe, amelyek meghatározott személy - az anyagi jogi értelemben vett elkövető - ellen irányulnak és azonos ténybeli alapú bűncselekménnyel kapcsolatosak. Az elkövető ellen más ténybeli alapú bűncselekmény miatt fogatosított eljárási cselekmény nem szakítja félbe az adott bűncselekmény büntethetőségének elévülését. Mindebből az is következik, hogy abban helyes a másodfokon eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság álláspontja, hogy sem a nyomozás elrendelése, sem vádlott gyanúsított ki hallgatásai a magánokirat-hamisítás vétségével kapcsolatosan az elévülést nem szakították félbe még akkor sem, ha a vádlott ki hallgatása 2009. február 25. napján érintette a valótlan tartalmú magánokirat felhasználásával kapcsolatos cselekményeket.

Az elévülést félbe szakító legelső eljárási cselekmény a 2009. május 20-i vádemelés volt. A vádemelést követően az ügyész a büntetőügyben már ügyfél pozícióban van, legfeljebb vádkiterjesztés esetén tekinthető büntetőügyben eljáró hatóságnak, így ezen időpontot követően a bíróság cselekményei szakították félbe az elévülést.

Mindezek alapján tévedett a megyei bíróság, amikor azt állapította meg, hogy az I. r. terhelt magánokirat-hamisítás vétsége miatti büntethetőségének elévülése, azt félbeszakító eljárási cselekmény hiányában az elsőfokú bíróság érdemi döntésének meghozataláig már bekövetkezett, ezért a büntető anyagi jog szabályának megsértésével szüntette meg vele szemben magánokirat-hamisítás vétsége miatt indult büntetőeljárást. Mindebből az következik, hogy I. r. terhelt magánokirat-hamisítás vétsége miatti büntethetőségének elévülése, amely 2007. február 12. napján kezdődött, a 2009. május 20. napján történt

vádemeléssel félbe szakadt, és ehhez képest az elévülés újra kezdődött, ennél fogva a bírósági eljárásban a büntethetőség elévülése nem képezhetette a büntetőjogi felelősségre vonás akadályát.

A 2010. április 12. napján megtartott tárgyaláson került sor a perbeszédre. A tárgyaló ügyész I. r. vádlott vonatkozásában a csalás büntetvényében a vádat változatlanul fenntartotta, egyúttal a vádat „kiterjesztette” a Btk. 276. §-ába ütköző és aszerint büntetendő magánokirat-hamisítás vétségére is. Valójában azonban e bűncselekmény tekintetében nem történt vádkiterjesztés. Ez utóbbiról akkor van szó, ha az ügyész a bizonyítás eredményeként más olyan más bűncselekmény miatt is kéri a vádlott bűnösségének megállapítását, mint amely miatt vádat emelt.

Jelen ügyben az ügyész által benyújtott vádirat a magánokirat-hamisítás vétségének leírását is tartalmazza. Utal e körben az ítéletábrán a Legfelsőbb Bíróság 1/2007.BK. véleményére, amely az 1998. évi XIX. törvény egyes rendelkezéseinek értelmezéseiről szól. A BK. vélemény 3. pont b) pontja egyértelműen tartalmazza azt, hogy „a Be. 2 §-ának (4) bekezdése alapján a bíróság nincs kötve a vád tárgyává tett cselekmény vádló által indítványozott Btk. szerinti jogi minősítéséhez, attól belátása szerint eltérhet. A vád tárgyának terjedelmét a bűncselekmény minősítésén kívül a Btk. Általános részének rendelkezései is befolyásolhatják. A jogi minősítés is a bírói értékelés körébe tartozik, tehát nincs akadálya annak, hogy a bíróság a vád tárgyává tett cselekményt - a vádló jogi álláspontjától eltérően - ne egy, hanem több bűncselekménynek minősítse (alaki bűnhalmazat Btk. 12. § (1) bekezdés)”. A BK. véleményből is következik, hogy a jogi minősítés a bíróság kompetenciájába tartozik. Sem a vádló álláspontja, sem a nyomozó hatóság gyanúsításban foglalt és rögzített álláspontja a bíróságot nem köti. A BK. vélemény 3/b) pontja egyértelműen az alaki bűnhalmazatra vonatkozik, ami jelen ügyben is megállapítható, azaz a csalás büntetvényével térben és időben egy időben megvalósuló, a tévedésbe ejtéshez felhasznált valótlan tartalmú magánokirat felhasználása, a magánokirat-hamisítás vétségének törvényi tényállását is kimeríti. A vagyon elleni bűncselekménnyel valószínű alaki halmazatot alkotó eszközcselekmény leírása a vádirati tényállásban tehát vád tárgyává tett cselekmény, ami az ezzel érintett cselekményekben a büntetőeljárást félbeszakította. Ehhez kapcsolódik a kollégiumi állásfoglalás 3/d. pontja mely szerint a bíróság, ha a vádló álláspontját tévesnek találja, a vádelv sérelme nélkül önálló bűncselekményként értékelheti a vádló indítványa szerint önálló rész cselekménynek, büntetlen eszközmellék vagy utócselekménynek tekintendő cselekményt, azaz valószínű anyagi halmazatot állapíthat meg.

Ezen esetektől minőségében más, a kollégiumi állásfoglalás g) pontjában rögzített azon eset, amikor a vádló utóbb kiterjeszti a vádat a történeti tényállásban leírt, de vád tárgyává nem tett cselekményre. Lényeges eltérés az 1/2007. Kollégiumi vélemény 3/b., illetőleg 3/d. pontjában rögzített esettől az, hogy itt a történeti tényállásban leírt cselekmény nincs vád tárgyává téve, ez a cselekmény az ügyész által minősített cselekménnyel nem képez alaki bűnhalmazatot, és nem a vádló hibás értékelése szerinti önálló rész cselekmény, büntetlen eszköz, mellék vagy utócselekményről van szó.

Mindezek alapján az ítéltábla bűnösnek mondta ki a vádlottat további 1 rb. magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276. §).

Az I. r. vádlott esetében enyhítő körülményként értékelhető büntetlen előélete, a 2 kiskorú gyermek tartásáról való gondoskodás, illetve a magánokirat-hamisítás vétségével kapcsolatos teljes körű és tényfeltáró beismerő vallomás, valamint az elévülési időt meghaladó időmúlás. Mindezekre tekintettel az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy az I. r. vádlottal szemben a Btk. 37. §-ában rögzített büntetési célok elérése érdekében figyelemmel a Btk. 83. §-ában rögzített büntetés kiszabási elvekre is, vele szemben elegendőnek mutatkozik a Btk. 74. §-ában rögzített megrovás intézkedés alkalmazása, ugyanis az ő cselekménye az elbíráláskor már oly csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy a törvény szerint alkalmazható legkisebb büntetés kiszabása vagy más intézkedés alkalmazása is szükségtelen. A megrovással a bíróság a rosszallását fejezi ki, és az I. r. vádlottat felhívja, hogy a jövőben tartózkodjék bűncselekmény elkövetésétől.

Mindezekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla a Be. 398. § (1) bekezdése alapján a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság ítéletét részben megváltoztatta, míg egyéb túlnyomó részt helyes rendelkezéseit a Be. 397. §-ára utalással helybenhagyta.

A bűnügyi költségről szóló rendelkezés a Be. 385., illetve a Be. 381. § (1) bekezdésén alapul.

D e b r e c e n , 2011. június 8.

Dr. Kardos Sándor sk.. Elek Balázs sk. . Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke, a tanács tagja előadó, a tanács tagja

Záradék:

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 7.Bf.928/2010/15. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bhar.II.285/2011/4. számú ítéletében rögzített változtatásokkal 2011. június 8. napján jogerős és végrehajtható.

D e b r e c e n , 2011. június 8.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

